

TEZA:

Obwiniony radca prawny przyjął zaliczkę od klienta będącego osobą fizyczną, na poczet umowy zlecenia, w kwocie 4000 zł z pominięciem kasy rejestrującej, za co został skazany prawomocnym wyrokiem sądu. Popęlnienie przez radcę prawnego przestępstwa określonego w kodeksie karno-skarbowym, stanowi rażące naruszenie godności zawodu a ponadto jest zachowaniem dyskredytującym obwinionego w opinii publicznej.

Kara pieniężna w kwocie 3150 zł jest adekwatna do popełnionego czynu.

WO-196/22

ORZECZENIE

z dnia 19 stycznia 2023 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych
w Warszawie w składzie:**

Przewodniczący: SWSD Rafał Rybnik

Sędziowie: SWSD Katarzyna Broclawik /sprawozdawca/
SWSD Krzysztof Buczek

Protokolant: Piotr Ciepínski

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Waclawa Góreckiego
po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2023 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego M. C. wpisanego na listę radców prawnych prowadzoną przez
Radę Okręgową Izby Radców Prawnych (...),

obwinionego o to że:

- 1) w okresie od dnia 3 września 2020 roku tj. od dnia wydania wyroku Sądu Okręgowego w sprawie o sygn. akt II Ca 45/20 co najmniej do dnia 7 marca 2022 roku – nie dokonał na rzecz A.M. zapłaty zasądzonych owym wyrokiem kwoty tj. 1629 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie o sygn. akt I C 1042/18, która toczyła się przed Sądem Rejonowym ani kwoty 1261 zł tytułem zwrotu kosztów

postępowania w sprawie o sygn. akt II Ca45/20 – co wypełnia znamiona czynu stanowiącego naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. 2022. 1166 t.j.) w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

- 2) w okresie od czerwca 2017 roku do lutego 2018 roku przyjął zaliczki na poczet podpisanej w dniu 2 czerwca 2017 roku umowy zlecenia świadczenia na rzecz A.M. usług prawnych na łączną kwotę 4.000 zł z pominięciem kasy rejestrującej tj. o przestępstwo skarbowe z art. 62 §4 k.k.s. w zw. z art. 6 §2 k.k.s. – co wypełnia także znamiona czynu z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. 2022. 1166 t.j.) w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za co został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego II Wydziału Karnego z dnia 23 czerwca 2021 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 477/21, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 13 maja 2022 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt IV Ka 577/21.

z powodu odwołania Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 września 2022 r. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 9 sierpnia 2022 r., sygn. akt OSD/W/51/2022

orzeka:

1. zmienia zaskarżone orzeczeni w pkt I.1 w ten sposób, że za czyn opisany w pkt I.1) w miejsce wymierzonej kary upomnienia wymierza karę nagany;
2. zmienia zaskarżone orzeczenie w pkt I.2) w ten sposób, że za czyn opisany w pkt I.2) w miejsce wymierzonej kary nagany wymierza karę pieniężną w wysokości 3.150,00 (trzy tysiące sto pięćdziesiąt złotych);
3. zakaz wykonywania patronatu na czas 3 (trzech) lat;
4. uchyla wymierzoną karę łączną – karę nagany;
5. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;
6. zasądza koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym od obwinionego M. C. w kwocie 1.800,00 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym orzeczeniem Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP (dalej jako OSD) uznał obwinionego radcę prawnego M.C. winnym tego, że:

1. w okresie od dnia 3 września 2020 roku tj. od dnia wydania wyroku Sądu Okręgowego w sprawie o sygn. akt II Ca 45/20 do co najmniej do dnia 7 marca 2022 roku – nie dokonał na rzecz A.M. zapłaty zasądzonych owym wyrokiem kwoty tj. 1629 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w sprawie o sygn. akt I C 1042/18, która toczyła się przed Sądem Rejonowym ani kwoty 1261 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w sprawie o sygn. akt II Ca45/20 – co wypełnia znamiona czynu stanowiącego naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. 2022. 1166 t.j.) w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.;

oraz

- I. W okresie od czerwca 2017 roku do lutego 2018 roku przyjął zaliczki na poczet podpisanej w dniu 2 czerwca 2017 roku umowy zlecenia świadczenia na rzecz A.M. usług prawnych na łączną kwotę 4.000 zł z pominięciem kasy rejestrującej tj. o przestępstwo skarbowe z art. 62 § 4 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. – co wypełnia także znamiona czynu z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. 2022. 1166 t.j.) w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za co został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego II Wydziału Karnego z dnia 23 czerwca 2021 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 477/21, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 13 maja 2022 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt IV Ka 577/21 i za czyny te na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2022 r. 1166 t.j.) i wymierzył mu:
 1. Za czyn opisany w punkcie I. 1. – karę upomnienia
 2. Za czyn opisany w punkcie I. 2. – karę nagany.

Na podstawie art. 65¹ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2022 r. 1166 t.j.) za przewinienia wymienione w pkt 1 i 2 powyżej OSD wymierzył obwinionemu łączną karę nagany.

Dodatkowo na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych OSD zasądził od obwinionego radcy prawnego M.C. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych kwotę 2100 zł (słownie: dwa tysiące sto złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego.

W uzasadnieniu wydanego orzeczenia OSD wskazał odnośnie do pierwszego z czynów, że zaniechanie dokonania zapłaty na rzecz A.M. należnej i wymagalnej kwoty kosztów procesu niewątpliwie nie licuje z godnością zawodu i jest niedopuszczalne. W taki sam sposób OSD ocenił nierespektowanie przez M. M. prawomocnego orzeczenia sądowego i to szczególnie w sytuacji, gdy zostało ono wydane w wyniku pozwu złożonego przez samego obwinionego.

W zakresie drugiego z czynów OSD wskazał w uzasadnieniu orzeczenia, że popełnienie przez radcę prawnego przestępstwa określonego w kodeksie karno-skarbowym, stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego stanowi w jego ocenie rażące naruszenie godności zawodu radcy prawnego, a nadto jest zachowaniem dyskredytującym obwinionego w opinii publicznej.

Przy wymiarze wymierzonych kar – za czyn pierwszy kary upomnienia, za czyn drugi kary nagany, połączonych w łączną karę nagany OSD, przychyłając się do wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego, mając na względzie rodzaj naruszeń, szkodliwość deliktów dyscyplinarnych dla wizerunku samorządu zawodowego doszedł do przekonania, że karą sprawiedliwą w tym przypadku będzie łączna kara nagany.

Orzeczenie o kosztach postępowania OSD oparł na przepisie art.70⁶ URP oraz na Uchwale Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20.03.2015 r. nr 86/IX/2015 w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania oraz na Uchwale Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 4.06.2022 r. nr 109/XI/2022 zmieniającej uchwałę w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania i ustalił je na kwotę 2.100,00 zł biorąc pod uwagę liczbę i czasochłonność czynności procesowych, rozpraw i posiedzeń, rodzaj i stopień zawłości sprawy, a także rzeczywiste koszty poniesione przez OSD związane z prowadzonym postępowaniem.

Od powyższego orzeczenia w ustawowym terminie odwołanie wniósł Minister Sprawiedliwości, zaskarżając je na niekorzyść obwinionego, w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze dyscyplinarnej (punkt I. orzeczenia) i zarzucając rażąco niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary, w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz stopnia winy radcy prawnego M.C. i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie obwinionemu za czyn z pkt 1 kary pieniężnej w wysokości 10 tysięcy złotych, za czyn z pkt 2 kary pieniężnej w wysokości 15 tysięcy złotych i w konsekwencji kary łącznej w wysokości 20 tysięcy złotych oraz zakazu wykonywania patronatu na okres trzech lat.

Na rozprawie przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w dniu 19 stycznia 2023 roku Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie kary i wskazał, że za czyn pierwszy wnosi o naganą lub karę pieniężną w wysokości 1,5 krotności minimalnego wynagrodzenia, a za drugi z czynów karę pieniężną w wysokości 2 krotności minimalnego wynagrodzenia oraz karę łączną karę (w przypadku ukarania za czyn pierwszy karą pieniężną) w wysokości 2,5 krotności wynagrodzenia i zakaz patronatu na czas 3 lat.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Odwołanie Ministra Sprawiedliwości skierowane przeciwko orzeczeniu o karze, na niekorzyść obwinionego zasługiwało na uwzględnienie. Wyższy Sąd Dyscyplinarny podzielił wywody odwołania *in meriti* i argumenty tam wskazane.

Wniosek o zmianę wymierzonych kar WSD uznał za zasadny, jednakże po dokonaniu oceny całokształtu dolegliwości i skutków prawnych, wynikających z kar orzeczonych względem obwinionego doszedł do wniosku, że karami sprawiedliwymi i adekwatnymi do stopnia winy obwinionego oraz społecznej szkodliwości czynów będą kary: nagany za pierwszy czyn i kara pieniężna w wysokości półtorakrotności minimalnego miesięcznego wynagrodzenia obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego za czyn drugi. Wyższy Sąd Dyscyplinarny, dzieląc ustalenia OSD w zakresie prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych, które doprowadziły go do wniosku o sprawstwo i winie obwinionego, nie mógł podzielić przyjętej przez OSD oceny, że rodzaj orzeczonej kary łącznej nagany jest adekwatny do popełnionych przez

radcę prawnego czynów. Nierespektowanie prawomocnych orzeczeń sądowych oraz popełnienie przestępstwa są rodzajowo jednymi z najciężej gatunkowo osadzonymi w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego przewinieniami dyscyplinarnymi. Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego przewinienia przyjął, że popełnienie przestępstwa przez radcę prawnego stanowi w jego ocenie rażące naruszenie godności zawodu radcy prawnego. Ja wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji uwzględnił wszystkie okoliczności istotne z punktu widzenia wymiaru kary, jednak zdaniem WSD, niewłaściwie je ocenił oraz stanowiska swojego w tym zakresie w sposób szczegółowy i logiczny nie uzasadnił ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia, że mając na względzie rodzaj naruszeń, szkodliwość deliktów dyscyplinarnych dla wizerunku samorządu zawodowego karą sprawiedliwą będzie w tym przypadku kara łączna nagany. W ocenie WSD zachodzi tu sprzeczność pomiędzy przyjęciem, że popełnienie drugiego z czynów stanowi w ocenie OSD rażące naruszenie godności zawodu radcy prawnego i wymierzenie za ten czyn jedynie kary nagany.

Dlatego też Wyższy Sąd Dyscyplinarny, po analizie całokształtu sprawy przychylił się do wniosków zarówno zawartych w odwołaniu Ministra Sprawiedliwości, jak i wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, co skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia w zakresie kary na kary surowszego rodzaju. WSD podzielił argumenty, zawarte w odwołaniu i przyjął, że w odwołaniu został wykazany odpowiedni (rażący) stopień dysproporcji pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą. Rażąca niewspółmierność kary (rozumiana jako całokształt kar i środków karnych), o której mowa w art. 438 pkt. 4 k.p.k. zachodzić może tylko wtedy, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna równica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji a karą, jaka należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej. Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę wymierzoną można byłoby uznać za niewspółmierną w stopniu niedającym się wręcz zaakceptować.

Nie bez znaczenia jest też w tej sprawie postawa obwinionego, że od początku nie przyznawał się do winy, nie stawiał się na wezwania Rzecznika Dyscyplinarnego oraz nie usprawiedliwiał swojej nieobecności.

WSD przychylił się również do wniosków Ministra Sprawiedliwości oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, w związku z charakterem popełnionych przez obwinionego deliktów orzekł dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na czas trzech

lat. Obwiniony w sposób oczywisty nie daje należytej rękojmi przygotowania aplikantów do wykonywania zawodu w sposób nie tylko profesjonalny i skuteczny, ale nade wszystko w sposób uczciwy i etyczny.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono na podstawie art. 70⁶ URP w zw. z w § 1 ust. 1 pkt. 2 Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20.03.2015 r. nr 86/IX/2015.